

**ՀԻՄՆԱԴՐԱՄՆԵՐԻ ԿՈՂՄԻՑ ՀՐԱՊԱՐԱԿՎՈՂ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅԱՆ
 ՀԱՍՏԱՏՎԱԾ Է
 Հիմնադրամի հոգաբարձուների
 խորհրդի 31-05-2023 թ. որոշմամբ
 «ՀԱՅԱԳԻՏԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՈՂ ՀԱՄԱՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ»
 Հ Ա Շ Վ Ե Տ Վ ՈՒ Թ Յ ՈՒ Ն
 հիմնադրամի 2022 թ. գործունեության մասին**

1. Հիմնադրամի՝		
1.1 Լրիվ անվանումը	ՀԱՅԱԳԻՏԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՈՂ ՀԱՄԱՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ	
1.2 Գտնվելու վայրը	ԵՐԵՎԱՆ ԱՐԱԲԿԻՐ ԱՐԱԲԿԻՐ ԹԱՂԱՄԱՍ ՄԱՐՇԱԼ ԲԱՂԱՄՅԱՆ ՊՈՂ. 24	
1.3 Պետական գրանցման համարը	222.160.750182	
1.4 Պետական գրանցման տարին, ամիսը, ամսաթիվը	2013-01-21	
1.5 ՀՎՀՀ-ն	00120533	
1.6 Հեռախոսը (այդ թվում՝ բջջային)	+(374)10521362	
1.7 Պաշտոնական ինտերնետային կայքը	http://hayagithimnadram.am	
1.8 Էլեկտրոնային փոստը	info@hagithimnadram.am	
2. Հիմնադրի անուն, ազգանուն կամ անվանում՝		
3. Հոգաբարձուների խորհրդի անդամների անուն, ազգանուն՝		
4. Կառավարչի անուն, ազգանուն՝		
Արման Եղիազարյան		
5. Աշխատակազմում ընդգրկված անձանց քանակը	17	
6. Անձեռնմխելի կապիտալի չափը	0	
7. Անձեռնմխելի կապիտալի կառավարումից ստացված եկամուտ	0	
8. Ֆինանսավորման աղբյուրները՝		
8.1 Ֆինանսավորումն ըստ խմբերի	8.2 Ստացված ֆինանսական միջոցների նպատակը	8.3 Չափը
8.1.1 Պետական և համայնքային բյուջեներից դրամական մուտքեր		
	Ենթակառուցվածքի պահպանման	23,909,978
8.1.2 Բրավաբանական անձանցից դրամական մուտքեր		
8.1.3 Ֆիզիկական անձանցից դրամական մուտքեր		
9. Հիմնադրի ներդրումը՝		
9.1 Դրամական միջոցներ		

9.2 Գույք	9.2.1 Տեսակը	9.2.2 Արժեքը
10. Նվիրատվություններ/ նվիրաբերություններ		
10.1 Նվիրատուները/նվիրաբերողներն ըստ խմբերի՝	10.2 Նվիրված/նվիրաբերված գույք	
	10.2.1 Տեսակը	10.2.2 Արժեքը
10.1.1 Հայաստանի Հանրապետություն/համայնքներ		
10.1.2 Իրավաբանական անձինք		
10.1.3 Ֆիզիկական անձինք		
11. Իրականացված ծրագրերը՝		
11.1 Ծրագրի անվանումը	11.2 Ծախսված գումարը	
Բանբեր հայագիտություն հանդես	7,955,000	
՝Հիմնարար հայագիտության՝ Էլեկտրոնային հանդես	4,000,000	
Գրքերի տպագրում	4,751,800	
12. Ֆինանսական տարում օգտագործված միջոցների ընդհանուր չափը	27,468,212	
13. Կանոնադրական նպատակների իրականացմանն ուղղված ծախսերի չափը	16,706,800	

Նշումներ՝

Ֆինանսական հաշվետվություններն ու ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ աուդիտն իրականացնող անձի (աուդիտորի) եզրակացությունը՝ 24 էջերից:
էջերի քանակը

Հիմնադրամի տնօրեն _____
ստորագրությունը, անունը, ազգանունը

Գլխավոր հաշվապահ _____
ստորագրությունը, անունը, ազգանունը

**Հայագիտական ուսումնասիրությունները ֆինանսավորող
համահայկական հիմնադրամ
Ֆինանսական հաշվետվություններ
2022թ. դեկտեմբերի 31-ին
ավարտված տարվա համար**

Բովանդակություն

Անկախ աուդիտորի եզրակացություն	3
Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն	6
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն	7
Չուտ ակտիվներում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն	8
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն	9
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ	10

ՓԻ-Էյջ-Փի Փարթնըրզ ՓԲԸ
PHP Partners CJSC

Իրավաբանական հասցե՝ ՀՀ, Երևան, Ալեք Մանուկյան 15ա
Registration address: 15a Alek Manukyan, Yerevan
Գործունեության հասցե՝ ՀՀ, Երևան, Ադոնցի 2, Երագ բիզնես կենտրոն
Activity address: 2 Adonts str., Yeraz Business Centre, Yerevan, Armenia

Հեռ. (+374)10204090
Tel.
Էլ-փոստ
E-mail general@php.am

ԱՆԿԱԽ ԱՈՒԴԻՏՈՐԻ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

Հայագիտական ուսումնասիրությունները ֆինանսավորող համահայկական հիմնադրամի հոգաբարձուների խորհրդին

Հաշվետվություն ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի վերաբերյալ

Կարծիք

Մենք աուդիտի ենք ենթարկել Հայագիտական ուսումնասիրությունները ֆինանսավորող համահայկական հիմնադրամի (այսուհետ՝ Հիմնադրամ) ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք ներառում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը՝ առ 31 դեկտեմբերի 2022թ., ինչպես նաև այդ ամսաթվին ավարտված տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունքի, զուտ ակտիվներում փոփոխությունների և դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրությունները, ներառյալ՝ հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականության նշանակալի մասերը և այլ բացատրական տեղեկատվություն:

Մեր կարծիքով, կից ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով ճշմարիտ են ներկայացնում Հիմնադրամի ֆինանսական վիճակը 2022 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, ինչպես նաև այդ ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական արդյունքը և դրամական միջոցների հոսքերը՝ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ-ներ):

Կարծիքի հիմք

Մենք աուդիտն անցկացրել ենք Աուդիտի միջազգային ստանդարտներին (ԱՄՍ-ներ) համապատասխան: Այդ ստանդարտներից բխող մեր պատասխանատվությունը լրացուցիչ նկարագրված է այս հաշվետվության «Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար» բաժնում: Մենք անկախ ենք Հիմնադրամից՝ համաձայն Հաշվապահների Էթիկայի միջազգային ստանդարտների խորհրդի կողմից հրապարակված *Պրոֆեսիոնալ հաշվապահի էթիկայի կանոնագրքի (ՀԷՄՄԽ կանոնագիրք)* և պահպանել ենք էթիկայի այլ պահանջները՝ համաձայն ՀԷՄՄԽ կանոնների: Համոզված ենք, որ ձեռք ենք բերել բավարար համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ՝ մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Ղեկավարության և կառավարման օղակներում գտնվող անձանց պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Ղեկավարությունը պատասխանատու է ՖՀՄՍ-ների համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և ճշմարիտ ներկայացման, և այնպիսի ներքին հսկողության համար, որն ըստ ղեկավարության, անհրաժեշտ է խարդախության կամ սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրումներից զերծ ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումն ապահովելու համար:

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս՝ ղեկավարությունը պատասխանատու է Հիմնադրամի անընդհատ գործելու կարողության գնահատման համար՝ անհրաժեշտության դեպքում բացահայտելով անընդհատությանը վերաբերող հարցերը, ինչպես նաև հաշվապահական հաշվառման անընդհատության հիմունքը կիրառելու համար, եթե ղեկավարությունը չունի Հիմնադրամը լուծարելու կամ Հիմնադրամի գործունեությունը դադարեցնելու մտադրություն, կամ չունի այդպես չվարվելու որևէ իրատեսական այլընտրանք:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձինք պատասխանատու են Հիմնադրամի ֆինանսական հաշվետվողականության գործընթացի վերահսկման համար:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար

Մեր նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ հավաստիացում առ այն, որ ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով գերծ են էական խեղաթյուրումներից, անկախ դրանց խարդախության կամ սխալի հետևանքով առաջացման հանգամանքից, և ներկայացնել մեր կարծիքը ներառող աուդիտորի հաշվետվություն:

Ողջամիտ հավաստիացումը բարձր մակարդակի հավաստիացում է, բայց այն չի երաշխավորում, որ ԱՄՄ-ներին համապատասխան իրականացված աուդիտը միշտ կհայտնաբերի էական խեղաթյուրումներ, երբ այն առկա է: Խեղաթյուրումները կարող են առաջանալ սխալի կամ խարդախության արդյունքում, և համարվում են էական, երբ խելամտորեն կարող է ակնկալվել, որ դրանք, առանձին կամ միասին վերցրած, կազդեն ֆինանսական հաշվետվություններն օգտագործողների՝ այդ ֆինանսական հաշվետվությունների հիման վրա կայացվող տնտեսական որոշումների վրա:

ԱՄՄ-ների համաձայն իրականացվող աուդիտի ողջ ընթացքում մենք կիրառում ենք մասնագիտական դատողություն և պահպանում մասնագիտական թերահավատություն: Մենք նաև՝

- հատկորոշում և գնահատում ենք խարդախության կամ սխալի հետևանքով ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրման ռիսկերը, նախագծում և իրականացնում ենք աուդիտորական ընթացակարգեր այդ ռիսկերին արձագանքելու համար և ձեռք ենք բերում աուդիտորական ապացույցներ, որոնք բավարար համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքի համար: Խարդախության հետևանքով առաջացած էական խեղաթյուրումը չհայտնաբերելու ռիսկն ավելի մեծ է, քան սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրումը չհայտնաբերելու ռիսկը, քանի որ խարդախությունը կարող է ներառել հանցավոր համաձայնություն, գերծարարություն, միտումնավոր բացթողումներ, սխալ ներկայացումներ կամ ներքին հսկողության համակարգի շրջանցում:
- պատկերացում ենք կազմում աուդիտին վերաբերող ներքին հսկողության գործընթացների մասին՝ տվյալ հանգամանքներին համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր նախագծելու, և ոչ թե Հիմնադրամի ներքին հսկողության գործընթացների արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու համար:
- գնահատում ենք կիրառվող հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության տեղին լինելը և ղեկավարության կողմից կատարած հաշվապահական հաշվառման գնահատումների և կից բացահայտումների խելամտությունը:
- եզրահանգում ենք ղեկավարության կողմից հաշվապահական հաշվառման անընդհատության հիմունքի կիրառման տեղին լինելու վերաբերյալ և հիմնվելով ձեռքբերված աուդիտորական ապացույցների վրա՝ գնահատում ենք, թե արդյոք առկա է էական անորոշություն դեպքերի կամ հանգամանքների հետ կապված, որոնք կարող են նշանակալի կասկած հարուցել Հիմնադրամի անընդհատ գործելու կարողության վերաբերյալ: Եթե մենք եզրահանգում ենք, որ առկա է էական անորոշություն, մեզանից պահանջվում է մեր աուդիտորական եզրակացությունում ուշադրություն հրավիրել ֆինանսական հաշվետվությունների համապատասխան բացահայտումներին, կամ, եթե այդ բացահայտումները բավարար չեն, ձևավորել մեր կարծիքը: Մեր եզրահանգումները հիմնված են մինչև մեր աուդիտորական եզրակացության ամսաթիվը ձեռքբերված աուդիտորական ապացույցների վրա: Այնուամենայնիվ, ապագա դեպքերը կամ հանգամանքները կարող են հանգեցնել Հիմնադրամի կողմից անընդհատության հիմունքով գործունեության իրականացման դադարեցմանը:

- գնահատում ենք ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացումը, կառուցվածքը և բովանդակությունը, ներառյալ՝ բացահայտումները և գնահատում ենք, թե արդյոք ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացնում են իրենց հիմքում ընկած գործառնություններն ու իրադարձություններն այնպիսի ձևով, որը թույլ է տալիս ապահովել ճշմարիտ ներկայացում:

Հովհաննես Պետրոսյան
Տնօրեն

Փի-Էյջ-Փի Փարթնրզ ՓԲԸ
20 մարտի 2023թ.

Լիլիթ Մինասյան
Ատոլիտորական
ղեկավար

ծառայությունների

’000 ՀՀ դրամ	Ծնթգ.	2022թ.	2021թ.
ԱԿՏԻՎՆԵՐ			
Ոչ ընթացիկ ակտիվներ			
Հիմնական միջոցներ	7	-	11
Ոչ նյութական ակտիվներ	8	97	187
Ընդամենը ոչ ընթացիկ ակտիվներ		97	198
Ընթացիկ ակտիվներ			
Տրված կանխավճարներ		3,556	4
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	9	54,062	57,349
Ընդամենը ընթացիկ ակտիվներ		57,618	57,353
Ընդամենը ակտիվներ		57,715	57,551
ՉՈՒՏ ԱԿՏԻՎՆԵՐ ԵՎ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ			
ՉՈՒՏ ԱԿՏԻՎՆԵՐ			
Կուտակված հավելուրդ		35,643	31,927
Ընդամենը գուտ ակտիվներ		35,643	31,927
Ոչ ընթացիկ պարտավորություններ			
Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ	10	-	10
Ընդամենը ոչ ընթացիկ պարտավորություններ		-	10
Ընթացիկ պարտավորություններ			
Եկամուտներին վերաբերող շնորհներ	10	20,888	20,853
Կրեդիտորական պարտքեր	11	1,184	963
Պահուստ		-	3,798
Ընդամենը ընթացիկ պարտավորություններ		22,072	25,614
Ընդամենը պարտավորություններ		22,072	25,624
Ընդամենը գուտ ակտիվներ և պարտավորություններ		57,715	57,551

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի 10-ից 24-րդ էջերում ներկայացված ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մաս կազմող ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

*Հայագիտական ուսումնասիրությունների ֆինանսավորող համահայկական հիմնադրամ
Չուտ ակտիվներում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն
2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար*

'000 ՀՀ դրամ	<u>Կուտակված հավելուրդ</u>	<u>Ընդամենը զուտ ակտիվներ</u>
Մնացորդը առ 01 հունվարի 2021թ.	32,614	32,614
<i>Տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք</i>		
Տարվա պակասուրդ	(687)	(687)
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներ	-	-
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	(687)	(687)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2021թ.	31,927	31,927
Մնացորդը առ 01 հունվարի 2022թ.	31,927	31,927
<i>Տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք</i>		
Տարվա հավելուրդ	3,716	3,716
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներ	-	-
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	3,716	3,716
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	35,643	35,643

Չուտ ակտիվներում փոփոխությունների մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի 10-ից 24-րդ էջերում ներկայացված ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մաս կազմող ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

*Հայագիտական ուսումնասիրությունները ֆինանսավորող համահայկական հիմնադրամ
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն
2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար*

'000 ՀՀ դրամ	2022թ.	2021թ.
ԳՈՐԾԱՌՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՌՈՒԹՅՈՒՆ		
Որպես շնորհներ ստացված դրամական միջոցներ	23,910	20,862
Վճարումներ աշխատակիցներին	(16,225)	(17,943)
Գիտական թեմաների և գրքերի տպագրության ֆինանսավորում	(5,172)	(8,238)
Վճարված հարկեր	(4,867)	(5,961)
Վճարումներ մատակարարներին	(933)	(2,583)
Կոնֆերանսների, սեմինարների կազմակերպման ծախսեր	-	(650)
Այլ	-	(300)
Դրամական միջոցների հոսքեր օգտագործված գործառնական գործունեությունում	(3,287)	(14,813)
Դրամական միջոցների և դրանց համաժեքների զուտ նվազում	(3,287)	(14,813)
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները ժամանակահատվածի սկզբի դրությամբ	57,349	72,162
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները ժամանակահատվածի վերջի դրությամբ (ծնթգ. 9)	54,062	57,349

Դրամական հոսքերի մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի 10-ից 24-րդ էջերում ներկայացված ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մաս կազմող ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

1 Նախապատմություն

(ա) Կազմակերպությունը և հիմնական գործունեությունը

Հայագիտական ուսումնասիրությունները ֆինանսավորող համահայկական հիմնադրամը (այսուհետ՝ Հիմնադրամ) կամավոր գույքային վճարների հիման վրա ստեղծված և անդամություն չունեցող ոչ առևտրային կազմակերպություն է, որը հետապնդում է գիտական, գիտակրթական, սոցիալական, բարեգործական և այլ հանրօգուտ նպատակներ:

Հիմնադրամի հիմնադիրը Հայաստանի Հանրապետությունն է՝ ի դեմս ՀՀ կառավարության:

Հիմնադրամի ֆինանսական միջոցները ձևավորվում են ՀՀ Գիտությունների ազգային ակադեմիայից դրամաշնորհների ստացումից:

Հիմնադրամի փաստացի շահառուներ են համարվում ՀՀ Գիտությունների ազգային ակադեմիայի կազմի մեջ մտնող համապատասխան գիտական կազմակերպությունները, ՀՀ-ի բուհական համակարգի համապատասխան գիտական ստորաբաժանումները, ինչպես և այլ գերատեսչական պատկանելություն ունեցող հայագիտական կազմակերպությունները և դրանցում աշխատող գիտնականները, ինչպես նաև հիմնադիրը, հիմնադրամի մարմինների անդամները, հիմնադրամի աշխատողները:

(բ) Հայաստանի գործարար միջավայրը

Հայաստանի Հանրապետությունում տեղի ունեցող տնտեսական և ֆինանսական փոփոխությունները, որոնք բնորոշ են զարգացող շուկաներին, իրենց ազդեցությունն ունեն և կարող են շարունակել ունենալ այն կազմակերպությունների վրա, որոնք իրենց գործունեությունն են ծավալում Հայաստանի Հանրապետությունում: Ի յրումն՝ վարկային և կապիտալի շուկաներում առկա անկումն ավելի է մեծացնում տնտեսական միջավայրում անորոշությունների մակարդակը: Ներկայացված ֆինանսական հաշվետվություններն արտացոլում են Հիմնադրամի ֆինանսական դրության և գործառնությունների վրա Հայաստանի գործարար միջավայրի ազդեցության ղեկավարության գնահատականը: Ապագա գործարար միջավայրը կարող է տարբերվել ղեկավարության գնահատականից:

2020 թվականի սեպտեմբերին Արցախի Հանրապետությունում բռնկված պատերազմը, ինչպես նաև 2022 թվականի փետրվարից Ուկրաինայի տարածքում Ռուսաստանի կողմից իրականացվող հատուկ պատերազմական գործողությունները հանգեցրել են գործարար միջավայրում անորոշությունների: Ֆինանսական հաշվետվություններն արտացոլում են Հիմնադրամի գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա Հայաստանի գործարար միջավայրի ազդեցության ղեկավարության գնահատականը: Ապագա գործարար միջավայրը կարող է տարբերվել ղեկավարության գնահատականից:

2 Պատրաստման հիմունքները

(ա) Համապատասխանության մասին հայտարարություն

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ) համաձայն:

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են սկզբնական արժեքով:

(բ) Չափման հիմունքները

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են սկզբնական արժեքի սկզբունքի հիման վրա:

(գ) Ֆունկցիոնալ և ներկայացման արժույթ

Հայաստանի Հանրապետության ազգային արժույթը ՀՀ դրամն է (դրամ): Դրամը հանդիսանում է Հիմնադրամի ֆունկցիոնալ արժույթը և ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման արժույթը: Ֆինանսական տեղեկատվությունը ներկայացված է ՀՀ դրամով՝ հազարների ճշտությամբ:

(դ) Գնահատումների և դատողությունների օգտագործում

Ֆինանսական հաշվետվությունները ՖՀՄՄ-ների համաձայն պատրաստելու համար դեկավարությունը կատարել է մի շարք գնահատումներ և դատողություններ, որոնք ազդեցություն ունեն հաշվապահական քաղաքականության կիրառման և ակտիվների, պարտավորությունների, եկամուտների և ծախսերի ճանաչված գումարների վրա: Փաստացի արդյունքները կարող են տարբերվել այդ գնահատումներից:

Գնահատումները և դրանց համար հիմք հանդիսացող ենթադրությունները կանոնավոր կերպով վերանայվում են: Հաշվապահական գնահատումների վերանայումները ճանաչվում են այն ժամանակաշրջանում, երբ գնահատումները վերանայվել են և այն ապագա ժամանակաշրջաններում, որոնց վրա ազդեցություն ունեն:

Ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված գումարների վրա առավելագույն էական ազդեցություն ունեցող հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման ժամանակ դատողությունների վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է հետևյալ ծանոթագրությունում:

- Ծանոթագրություն 7 – հիմնական միջոցներ, օգտակար ծառայության ժամկետների գնահատումներ,
- Ծանոթագրություն 8 – ոչ նյութական ակտիվներ, օգտակար ծառայության ժամկետների գնահատումներ:

3 Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս ներքոնշյալ հաշվապահական քաղաքականությունը հետևողականորեն կիրառվել է այս ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված բոլոր ժամանակաշրջաններում:

(ա) Արտարժույթով գործարքներ

Արտարժույթով իրականացված գործարքները փոխարկվում են համապատասխան ֆունկցիոնալ արժույթների գործարքների օրվա դրությամբ սահմանված փոխարժեքով: Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները փոխարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի այդ օրվա դրությամբ սահմանված փոխարժեքով: Դրամային հոդվածների գծով արտարժույթի փոխարկումից օգուտը կամ վնասը ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ ֆունկցիոնալ արժույթի ամորտիզացված արժեքի՝ ճշգրտված ժամանակաշրջանի ընթացքում արդյունավետ տոկոսի և վնարումների գծով, և հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ գործող փոխարժեքով փոխարկված արտարժույթի ամորտիզացված արժեքի միջև տարբերությունն է:

Իրական արժեքով չափվող արտարժույթով ոչ դրամային հոդվածները վերահաշվարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի իրական արժեքի որոշման օրվա փոխանակման փոխարժեքով:

Փոխարկման հետևանքով առաջացած արտարժույթային տարբերությունները ճանաչվում են շահույթ կամ վնասում՝ բացառությամբ վաճառքի համար մատչելի բաժնային գործիքների գծով փոխարժեքային տարբերությունների, որոնք ճանաչվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում:

Սկզբնական արժեքով չափվող արտարժույթով արտահայտված ոչ դրամային հոդվածները փոխարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի գործարքի օրվա դրությամբ սահմանված փոխարժեքով:

(բ) Ֆինանսական գործիքներ

i. Ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ

Հիմնադրամի դեբիտորական պարտավորությունները, ժամկետային ավանդները և դրամական միջոցները ու դրանց համարժեքները հանդիսանում են ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ:

Հիմնադրամը դեբիտորական պարտքերը, ժամկետային ավանդները, և դրամական միջոցները ու դրանց համարժեքները սկզբնապես ճանաչում է դրանց առաջացման օրը:

Հիմնադրամն ապահովում է ֆինանսական ակտիվը, երբ ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները կորցնում են իրենց ուժը, կամ երբ փոխանցում է ֆինանսական ակտիվից դրամական հոսքերի ստացման պայմանագրային իրավունքներն այնպիսի գործարքում, որում փոխանցվում են ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն ու հատույցները: Մասնակցությունը փոխանցված ակտիվում, որն առաջացել կամ պահպանվել է Հիմնադրամի կողմից, ճանաչվում է որպես առանձին ակտիվ կամ պարտավորություն:

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները հաշվանցվում են՝ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում արտացոլելով գուտ գումարով, եթե գոյություն ունի ճանաչված գումարները հաշվանցելու իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք, ինչպես նաև՝ հաշվարկը գուտ հիմունքով իրականացնելու կամ միաժամանակ ակտիվն իրացնելու և պարտավորությունը մարելու մտադրություն:

Ֆինանսական ակտիվները սկզբնական ճանաչման պահին իրենց հետագա չափումից կախված դասակարգվում են որպես՝

- ամորտիզացվող արժեքով չափվող.
- հավելուրդի կամ պակասուրդի միջոցով իրական արժեքով չափվող.
- այլ համապարփական եկամտի միջոցով իրական արժեքով չափվող:

Ֆինանսական ակտիվների սկզբնական դասակարգումը կախված է ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային դրամական հոսքերի բնութագրից և Հիմնադրամի դրանց կառավարման քիզնես մոդելից:

Հիմնադրամի ֆինանսական ակտիվները չափվում են ամորտիզացվող արժեքով:

Փոխառություններ և դեբիտորական պարտքեր

Ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվների փոխառությունների և դեբիտորական պարտքերի դասը բաղկացած է դեբիտորական պարտքերից և դրամական միջոցներից ու դրանց համարժեքներից:

Փոխառությունները և դեբիտորական պարտքերը ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ են, որոնք գնանշված չեն գործող շուկայում: Այս ֆինանսական ակտիվները սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով գումարած ուղղակիորեն վերագրելի գործարքի հետ կապված ծախսումները: Փոխառությունները և դեբիտորական պարտքերը սկզբնական ճանաչումից հետո չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը՝ հանած արժեզրկումից կորուստները:

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ են համարվում դրամական միջոցների մնացորդները և բանկերում պահվող ընթացիկ հաշիվները, ցպահանջ ավանդները և բարձր իրացվելի ներդրումները, որոնք ունեն ձեռքբերման օրվանից երեք ամիս, կամ ավելի քիչ մարման ժամկետ:

ii. Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ

Հիմնադրամի կրեդիտորական պարտավորությունները հանդիսանում են ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորությունները և սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով դրանց առաջացման օրը:

Հիմնադրաման ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունը, երբ պայմանագրում նշված պարտականությունը կատարվում է կամ չեղյալ է համարվում կամ ուժը կորցնում է:

Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորությունների սկզբնական ճանաչումը տեղի է ունենում իրական արժեքով՝ հանած գործարքին ուղղակիորեն վերագրելի բոլոր ծախսերը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորությունները չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Հիմնադրամը չունի իրական արժեքով չափվող ֆինանսական պարտավորություններ:

(գ) Հիմնական միջոցներ

i. Ծանաչում և չափում

Հիմնական միջոցների միավորները չափվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկումից կորուստը:

Սկզբնական արժեքը ներառում է ակտիվի ձեռքբերմանն ուղղակիորեն վերագրելի ծախսումները: Մեխական ուժերով կառուցված ակտիվների սկզբնական արժեքը ներառում է նյութերի արժեքը, աշխատուժի ծախսումները, ակտիվն իր նպատակային օգտագործման համար աշխատանքային վիճակի բերելու հետ անմիջականորեն կապված այլ արտադրական ծախսումները, հիմնական միջոցների ապամոնտաժման և շահագործումից հանման ու տեղանքի վերականգնման ծախսումները և որակավորված ակտիվների ձեռքբերմանը կամ կառուցմանը վերաբերող փոխառության ծախսումները, եթե կապիտալացման սկզբի ամսաթիվը հանդիսանում է 2009 թվականի հունվարի 1-ը կամ դրանից հետո մեկ այլ ամսաթիվ: Ձեռքբերված ծրագրային ապահովման արժեքը, որը հանդիսանում է հիմնական միջոցի ֆունկցիոնալության անբաժանելի մասը, կապիտալացվում է որպես այդ հիմնական միջոցի բաղկացուցիչ մաս:

Երբ հիմնական միջոցի միավորը բաղկացած է օգտակար ծառայության տարբեր ժամկետ ունեցող բաղկացուցիչներից, այդ բաղկացուցիչները հաշվառվում են որպես հիմնական միջոցների առանձին միավորներ (խոշոր բաղկացուցիչներ):

Հիմնական միջոցի միավորի օտարումից ստացված շահույթը կամ վնասը ճանաչվում են այլ եկամուտների/այլ ծախսերի կազմում շահույթ կամ վնասում:

ii. Հետագա ծախսումներ

Հիմնական միջոցների միավորի բաղկացուցչի փոխարինման ծախսումները ճանաչվում են միավորի հաշվեկշռային արժեքում, երբ հավանական է, որ այդ միավորի հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտները կհոսեն դեպի Հիմնադրամ և վերջինիս արժեքը հնարավոր կլինի արժանահավատորեն չափել: Փոխարինվող բաղկացուցչի հաշվեկշռային արժեքն ապաճանաչվում է: Հիմնական միջոցների ամենօրյա սպասարկման ծախսումները ճանաչվում են համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում կատարվելու պես:

iii. Մաշվածություն

Մաշվածության հաշվարկը հիմնված է ակտիվի սկզբնական արժեքի և մնացորդային արժեքի վրա:

Մաշվածությունը ճանաչվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում՝ կիրառելով գծային մեթոդը հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետի ընթացքում բացառությամբ այն դեպքերի, երբ մաշվածության ծախսումները ներառվում են այլ ակտիվի հաշվեկշռային արժեքում:

Օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետներն ընթացիկ և համեմատական ժամանակաշրջանների համար հետևյալն են.

- Համակարգչային տեխնիկա՝ 1-5 տարի
- Գրասենյակային գույք՝ 5 տարի

(դ) Պաշարներ

Պաշարները ներկայացված են սկզբնական արժեքի և իրացման գուտ արժեքի նվազագույնով: Պաշարների սկզբնական արժեքը հիմնված է միջին կշռված մեթոդի վրա և ներառում է պաշարների ձեռքբերման, տրանսպորտային ծախսումները, մաքսային վճարները, ինչպես նաև պաշարները ներկա գտնվելու վայր և ներկա վիճակի բերելու հետ կապված ծախսումները:

Իրացման գուտ արժեքը սովորական գործունեության ընթացքում վաճառքի ենթադրվող գինն է՝ հանած համալրման ենթադրվող ծախսումները և վաճառքը կազմակերպելու համար անհրաժեշտ ենթադրվող ծախսումները:

(ե) Ծնորհներ

ՀՀ գիտությունների ազգային ակադեմիայից և դոնոր կազմակերպություններից ստացված միջոցների հաշվառումն իրականացվում է ՀՀՄՄ 20 Պետական շնորհներ ստանդարտի հիման: Ծնորհները կազմակերպությունների և պետական մարմինների կողմից ռեսուրսների փոխանցումներն են Հիմնադրամին՝ Հիմնադրամի գործառնական գործունեությանը վերաբերող որոշակի պայմաններին անցյալում կամ ապագայում համապատասխանության դիմաց: Հիմնադրամի ակտիվները ֆինանսավորվում են շնորհներով, որոնք սովորաբար իրականացվում են ստացված դրամական միջոցների տեսքով:

Հիմնադրամը ճանաչում է ակտիվներին վերաբերող շնորհները՝ որպես հետաձգված եկամուտ, որը ամորտիզացվում է ակտիվի օգտակար ծառայության ընթացքում: Հետաձգված եկամուտը սովորաբար դասակարգվում է որպես ոչ ընթացիկ պարտավորություններ: Այն մասը, որը հաջորդ տարի պետք է ճանաչվի եկամուտ, ներկայացվում է ընթացիկ պարտավորություններում:

Հիմնադրամը ներկայացնում է եկամուտներին վերաբերող շնորհները՝ օգտագործելով համախառն մոտեցումը:

(զ) Արժեզրկում

i. Ֆինանսական ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվը գնահատվում է յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ՝ արժեզրկման անկողմնակալ վկայություն հայտնաբերելու նպատակով: Ֆինանսական ակտիվը համարվում է արժեզրկված, եթե անկողմնակալ վկայությունը ցույց է տալիս, որ ակտիվի սկզբնական ճանաչումից հետո տեղի է ունեցել կորստի դեպք, և այդ կորստի դեպքը բացասական ազդեցություն է ունեցել տվյալ ֆինանսական ակտիվի ապագա գնահատված դրամական հոսքերի վրա, որը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել:

Ֆինանսական ակտիվների (ներառյալ բաժնային արժեթղթերի) արժեզրկման անկողմնակալ վկայությունը կարող է ներառել պարտականությունների չկատարումը կամ վճարումների հետաձգումը պարտապանի կողմից, Հիմնադրամին վճարվելիք գումարի պայմանների այնպիսի վերանայում, որը Հիմնադրամն այլ հանգամանքներում չէր դիտարկի, պարտապանի կամ թողարկողի սնանկացման հայտանիշները, արժեթղթի ակտիվ շուկայի վերացումը:

Ամորտիզացիոն արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների արժեզրկումից կորուստները հաշվարկվում է որպես հաշվեկշռային արժեքի և ապագա դրամական հոսքերի ակտիվի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով գեղչման ներկա արժեքի տարբերություն:

Կորուստները ճանաչվում է շահույթ կամ վնասում և արտահայտում են դերհտորական պարտքերի նկատմամբ ձևավորված պահուստների հաշվում:

ii. Ոչ ֆինանսական ակտիվներ

Հիմնադրամը ոչ ֆինանսական ակտիվների, բացառությամբ պաշարների և հետաձգված հարկային ակտիվների, հաշվեկշռային արժեքը վերանայում է յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ՝ որոշելու արդյոք առկա է որևէ հայտանիշ, ըստ որի ակտիվը կարող է արժեզրկված համարվել: Եթե որևէ այդպիսի հայտանիշ առկա է, ապա գնահատվում են ակտիվների փոխհատուցվող գումարները: Արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է, երբ ակտիվի կամ նրա դրամաստեղծ միավորի հաշվեկշռային արժեքը գերազանցում է նրա փոխհատուցվող գումարը:

Ակտիվի կամ դրամաստեղծ միավորի փոխհատուցվող գումարը որոշվում է որպես հետևյալ երկու մեծություններից առավելագույնը. օգտագործման արժեք և իրական արժեք՝ հանած վաճառքի ծախսերը: Օգտագործման արժեքը գնահատելիս դրամական միջոցների գնահատված ապագա հոսքերը գեղչվում են՝ օգտագործելով մինչև հարկումը գեղչման այն դրույքը, որն արտացոլում է ժամանակի մեջ դրամի արժեքի տվյալ շուկայի ներկա գնահատականը և այդ ակտիվին բնորոշ ռիսկերը: Արժեզրկման ստուգման նպատակով ակտիվները խմբավորվում են ակտիվների փոքրագույն խմբերի, որոնք առաջացնում են այլ ակտիվներից կամ ակտիվների խմբերից մեծապես անկախ դրամական միջոցների ներհոսքեր ('դրամաստեղծ միավոր'):

Արժեզրկումից կորուստները ճանաչվում են շահույթ կամ վնասում, եթե ակտիվի կամ դրամաստեղծ միավորի հաշվեկշռային արժեքը գերազանցում է վերջիններիս փոխհատուցվող գումարը: Դրամաստեղծ միավորի գծով արժեզրկումից կորուստը, այդ միավորի ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը նվազեցնելու նպատակով, բաշխվում է նախ դրամաստեղծ միավորին բաշխված գուղվիլին, այնուհետև՝ դրամաստեղծ միավորի (միավորների խմբի) այլ ակտիվներին՝ համամասնական հիմունքով:

Նախորդ ժամանակաշրջաններում ճանաչված արժեզրկումից կորուստները գնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ՝ բացահայտելու, թե առկա է արդյոք որևէ հայտանիշ, ըստ որի արժեզրկումից կորուստը հնարավոր է, որ այլևս գոյություն չունի կամ նվազել է: Արժեզրկումից կորուստը հակադարձվում է, եթե փոխվել են փոխհատուցվող գումարը որոշելու համար օգտագործվող գնահատումները: Արժեզրկումից կորուստը հակադարձվում է միայն այն չափով, որ ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը չգերազանցի այն հաշվեկշռային արժեքը, որը որոշված կլիներ առանց համապատասխան մաշվածության և ամորտիզացիայի, եթե արժեզրկումից կորուստ ճանաչված չլիներ:

(Է) Ծնորհների ֆինանսավորմամբ ծառայությունների մատուցումից հասույթ

Ծնորհները սկզբնապես ճանաչվում են որպես հետաձգված եկամուտ, եթե առկա է հիմնավոր հավաստիացում, որ շնորհները ստացվելու են և կազմակերպությունը բավարարելու է դրանց կցված պայմանները:

Ծնորհները ճանաչվում են համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում սխտեմատիկ հիմունքով այն ժամանակաշրջաններում որոնց ընթացքում կազմակերպությունը որպես ծախս է ճանաչում դրանց համապատասխան ծախսումները, որոնց փոխհատուցման համար նախատեսված է շնորհը:

Ակտիվներին վերաբերող շնորհները ճանաչվում են համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում սխտեմատիկ հիմունքով ակտիվի օգտակար ծառայության ժամանակաշրջանների ընթացքում:

(ը) Ծախսեր

Ծախսերը ճանաչվում են համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում երբ տեղի են ունենում:

(թ) Ֆինանսական եկամուտ և ծախսեր

Ֆինանսական եկամուտը ներառում է տոկոսային եկամուտը: Տոկոսային եկամուտը ճանաչվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում հաշվեգրվելուն պես՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

(ժ) Շահութահարկի գծով ծախս

Շահութահարկի գծով ծախսը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկի գծով ծախսը ճանաչվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում, բացառությամբ այն մասի, որը վերաբերում է ուղղակիորեն զուտ ակտիվներում ճանաչված հողվածներին, որի դեպքում այն ճանաչվում է զուտ ակտիվներում:

Ընթացիկ հարկը տարվա հարկվող շահույթի գծով ակնկալվող վճարման ենթակա հարկի գումարն է, որը հաշվարկվում է կիրառելով հարկերի այն դրույքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և ներառում է նախորդ տարիների վճարման ենթակա հարկերի գծով կատարված ճշգրտումները:

Հետաձգված հարկը ճանաչվում է օգտագործելով հաշվեկշռային մեթոդը՝ հիմնվելով ֆինանսական հաշվետվությունների նպատակով օգտագործվող ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկային նպատակով օգտագործվող գումարների ժամանակավոր տարբերությունների վրա: Հետաձգված հարկը չի ճանաչվում այն ժամանակավոր տարբերությունների վրա, որոնք առաջանում են՝

- ակտիվների և պարտավորությունների սկզբնական ճանաչման այն գործարքում, որը չի հանդիսանում ձեռնարկատիրական գործունեության միավորում և, որը ազդեցություն չունի հաշվապահական կամ հարկվող շահույթի վրա,
- դուստր ընկերություններում կատարած ներդրումներին վերաբերող տարբերությունների համար այնքանով, որքանով հավանական է, որ դրանք չեն հակադարձվի մոտ ապագայում,
- գուղվիլի սկզբնական ճանաչումից:

Հետաձգված հարկի գումարը չափվում է կիրառելով հարկերի այն դրույքները, որոնք ակնկալվում է, որ կկիրառվեն ժամանակավոր տարբերությունների հանդեպ վերջիններս հակադարձելիս՝ հիմք ընդունելով այն օրենքների դրույթները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Հետաձգված հարկային ակտիվները և հետաձգված հարկային պարտավորությունները հաշվանցվում են, եթե առկա է ընթացիկ հարկային ակտիվներն ընթացիկ հարկային պարտավորությունների դիմաց հաշվանցելու իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք և հետաձգված հարկային ակտիվներն ու հետաձգված հարկային պարտավորությունները վերաբերում են շահութահարկին, որը գանձվում է նույն հարկային մարմնի կողմից նույն հարկատուից կամ տարբեր հարկատուներից, սակայն առկա է մտադրություն հարկային պարտավորությունները մարել և հարկային ակտիվներն իրացնել զուտ հիմունքով կամ միաժամանակ իրացնել հարկային ակտիվները և մարել հարկային պարտավորությունները:

Հետաձգված հարկային ակտիվը ճանաչվում է միայն այն չափով, որքանով հավանական է, որ առկա կլինի հարկվող շահույթ, որի դիմաց կարող են օգտագործվել ժամանակավոր տարբերությունները: Հետաձգված հարկային ակտիվները վերանայվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և նվազեցվում են այնքանով, որքանով հավանական չէ, որ հարկային օգուտը կիրացվի:

(ի) Նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Հրապարակվել են հաշվապահական հաշվառման նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ, որոնք պարտադիր են 2022 թվականի հունվարի 1-ից, որոնք ներկայացված են ստորև՝

Անվանումը	Հիմնական պահանջները
<p><i>Հիմնական միջոցներ. մուտքերը նախանշած նախաձեռնումն օգտագործումը</i></p> <p>Ուժի մեջ մտնելը՝ 2022 թվականի հունվարի 1</p>	<p>«Հիմնական միջոցներ» ՀՀՄՍ 16-ի փոփոխությունները կազմակերպությանն արգելում են հիմնական միջոցի արժեքից հանել վաճառքից ստացված մուտքերն այն ընացքում, երբ կազմակերպությունն ակտիվը պատրաստում է նախանշած նախաձեռնումն օգտագործման համար: Փոփոխությունները պարզաբանում են նաև, որ ակտիվի տեխնիկական և ֆիզիկական արդյունավետությունը գնահատելիս՝ կազմակերպությունը «ստուգում է՝ արդյոք ակտիվը գործում է պատշաճ կերպով, թե ոչ»: Ակտիվի ֆինանսական արդյունավետությունը տեղին չէ այս գնահատման համատեքստում:</p> <p>Կազմակերպությունները պետք է առանձին-առանձին բացահայտեն արտադրվող հիմնական միջոցներին վերաբերող մուտքերի և ծախսումների գումարները, որոնք չեն համարվում կազմակերպության սովորական գործունեության արդյունք:</p>
<p><i>Անբարենպաստ պայմանագրեր՝ Պայմանագրի կատարման ծախսեր. Փոփոխություններ ՀՀՄՍ 37-ում</i></p> <p>Ուժի մեջ մտնելը՝ 2022 թվականի հունվարի 1</p>	<p>ՀՀՄՍ 37-ի փոփոխությունը պարզաբանում է, որ պայմանագրի իրականացման հետ կապված ուղղակի ծախսումները ներառում են և պայմանագրի իրականացման հետ կապված լրացուցիչ ծախսումները, և պայմանագրերի իրականացման հետ ուղղակիորեն կապված այլ ծախսումների բաշխմանը: Նախքան անբարենպաստ պայմանագրի գծով առանձին պահուստի ճանաչումը, կազմակերպությունը ճանաչում է արժեզրկումից կորուստ, որն առաջացել է այն ակտիվների գծով, որոնք օգտագործվել են պայմանագրի իրականացման ընթացքում:</p>

Հրապարակվել են հաշվապահական հաշվառման նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ, որոնք պարտադիր են 2023 թվականի հունվարի 1-ից, որոնք ներկայացված են ստորև՝

Անվանումը	Հիմնական պահանջները
<p><i>Պարտավորությունների դասակարգումը որպես ընթացիկ կամ ոչ ընթացիկ - Փոփոխություններ ՀՀՄՍ 1-ում</i></p> <p>Ուժի մեջ մտնելը՝ 2023 թվականի հունվարի 1</p>	<p>«Ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացում» ՀՀՄՍ 1-ի փոփոխությունները պարզաբանում են, որ պարտավորությունները դասակարգվում են որպես ընթացիկ և ոչ ընթացիկ՝ կախված հաշվետվության ժամանակաշրջանի վերջում առկա իրավունքներից: Դասակարգումը ազդեցությունչունի հաշվետվամասաթվից հետո (օրինակ՝ համաձայնության մեջում կամ խախտում) կազմակերպության ակնկալիքների կամ տեղի ունեցող դեպքերի վրա: Կատարված փոփոխությունները անդրադառնում են նաև, թե ինչ նկատի ունի ՀՀՄՍ 1-ը, երբ խոսքը գնում է պարտավորության մարման մասին:</p> <p>Փոփոխությունները կարող են ազդել պարտավորությունների դասակարգման վրա, մասնավորապես այն կազմակերպությունների</p>

	<p>դեպքում, որոնք նախկինում հաշվի են առել դեկավարության մտադրությունները դասակարգման որոշման առումով և որոշ պարտավորությունների դեպքում, որոնք կարող են փոխակերպվել սեփական կապիտալի:</p> <p>Փոփոխությունները եպտք է կիրառվեն հետընթաց՝ «Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն, փոփոխություններ հաշվապահական հաշվառման գնահատումներում և սխալներ» ՀՀՄՍ 8-ի բնականոն պահանջներին համահունչ:</p>
<p><i>Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության բացահայտում.</i> Փոփոխություններ ՀՀՄՍ 1-ում եւ ՀՀՄՍ Պրակտիկ Հայտարարության մեջ Ուժի մեջ մտնելը՝ 2023 թվականի հունվարի 1</p>	<p>ՀՀՄՍ 1-ի փոփոխությամբ կազմակերպությունները պետք է բացահայտեն իրենց էական, այլ ոչ թե նշանակալի հաշվապահական քաղաքականությունը: Փոփոխությունները սահմանում են, թե որն է «էական հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության մասին տեղեկատվությունը» եւ բացատրում է, թե ինչպես կարելի է հատկորոշնել հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը որպես էական: Նաեւ հստակեցվում է, որ ոչ էական հաշվառման քաղաքականության մասին տեղեկատվությունը պետք չէ բացահայտել:</p>

4 Ծառայությունների մատուցման ծախսեր (իրականացված ծրագրերի ինքնարժեք)

(ա) Ծառայությունների մատուցման ծախսեր ըստ ուղղությունների

ՊՅՈՒՆ ՀՀ դրամ	2022թ.	2021թ.
«Բանբեր» հայազիտական հանդեսի հրապարակման ծախսեր	7,955	8,830
«Հիմնարար հայազիտություն» էլեկտրոնային հանդեսի ծախսեր	4,000	4,194
Կոնֆերանսների ու սեմինարների կազմակերպման, գրականության տպագրման ծախսեր	1,052	5,576
Գիտական թեմաների ֆինանսավորում	-	3,611
	13,007	22,211

(բ) Ծառայությունների մատուցման ծախսեր ըստ բնույթի

ՊՅՈՒՆ ՀՀ դրամ	2022թ.	2021թ.
Աշխատակիցների հատուցումներ	11,124	11,314
Տպագրման և հրատարակչության ծախսեր	1,787	6,233
Գիտական թեմաների ֆինանսավորում	-	3,611
Կոնֆերանսների, սեմինարների կազմակերպման ծախսեր	-	650
Միանվագ օգնություն մահվան կապակցությամբ	-	300
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	-	14
Այլ	96	89
	13,007	22,211

5 Վարչական ծախսեր

ՊՅՈՒՆ ՀՀ դրամ	2022թ.	2021թ.
Աշխատակիցների հատուցումներ	10,138	10,648
Առևրիտ	600	600
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	101	560
Փոստ և հեռահաղորդակցություն	74	119
Այլ	54	769
	10,967	12,696

6 Ծահութահարկի գծով ծախս

Ընթացիկ հարկի կիրառելի հարկային դրույքը Հայաստանում կազմում է 18% (2021 թվականին՝ 18%):

ՊՅՈՒՆ ՀՀ դրամ	2022թ.	2021թ.
Ընթացիկ հարկի ծախս	2	-
	2	-
Հետաձգված հարկային ծախս		
Ժամանակավոր տարբերությունների առաջացում և հակադարձում	-	-

’000 ՀՀ դրամ	2022թ.	2021թ.
	2	-

Արդյունավետ հարկային դրույքի համադրում

	2022թ.		2021թ.	
	’000 ՀՀ դրամ	%	’000 ՀՀ դրամ	%
(Պակասուրդ)/հավելուրդ նախքան հարկումը	3,716		(687)	
Շահութահարկի գծով փոխհատուցում հաշվարկված կիրառելի հարկային դրույքով	669	(18)	(124)	(18)
(Զնվագեցվող)/չհարկվող հոդվածներ	(671)	18	124	18
	(2)	-	-	-

7 Հիմնական միջոցներ

’000 ՀՀ դրամ	Մեքենա սարքավորումներ	Տնտեսական գույք	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք			
Մնացորդն առ 01 հունվարի 2021թ. Ավելացումներ	3,799	145	3,944
Մնացորդն առ 31 դեկտեմբերի 2021թ.	3,799	145	3,944
Մնացորդն առ 01 հունվարի 2022թ. Ավելացումներ	3,799	145	3,944
Մնացորդն առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	3,799	145	3,944
Մաշվածություն			
Մնացորդն առ 01 հունվարի 2021թ. Տարվա ծախս	3,332	117	3,449
Մնացորդն առ 31 դեկտեմբերի 2021թ.	3,799	134	3,933
Մնացորդն առ 01 հունվարի 2022թ. Տարվա ծախս	3,799	134	3,933
Մնացորդն առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	3,799	145	3,944
Չուտ հաշվեկշռային արժեք			
Առ 01 հունվարի 2021թ.	467	28	495
Առ 31 դեկտեմբերի 2021թ.	-	11	11
Առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	-	-	-

2022 թվականի ընթացքում հիմնական միջոցների մաշվածության ծախսերը 11 հազար ՀՀ դրամ գումարով ճանաչվել է վարչական ծախսերում (2021 թվականին՝ 470 հազար ՀՀ դրամ վարչական ծախսերում, 14 հազար ՀՀ դրամ՝ ծառայությունների մատուցման ծախսերում՝ «Հիմնարար հայազիտություն» էլեկտրոնային հանդեսի ծախսերում):

8 Ոչ նյութական ակտիվներ

ՊՈՑ ՀՀ դրամ	Ոչ նյութական ակտիվներ
Սկզբնական արժեք	
Մնացորդն առ 01 հունվարի 2021թ.	1,259
Ավելացումներ	-
Մնացորդն առ 31 դեկտեմբերի 2021թ.	1,259
Մնացորդն առ 01 հունվարի 2022թ.	1,259
Ավելացումներ	-
Մնացորդն առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	1,259
Ամորտիզացիա	
Մնացորդն առ 01 հունվարի 2021թ.	982
Տարվա ծախս	90
Մնացորդն առ 31 դեկտեմբերի 2021թ.	1,072
Մնացորդն առ 01 հունվարի 2022թ.	1,072
Տարվա ծախս	90
Մնացորդն առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	1,162
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	
Առ 01 հունվարի 2021թ.	277
Առ 31 դեկտեմբերի 2021թ.	187
Առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	97

2022 թվականի ընթացքում ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիան ամբողջությամբ ճանաչվել են վարչական ծախսերում (2021 թվականին ամբողջությամբ ճանաչվել են վարչական ծախսերում):

9 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

ՊՈՑ ՀՀ դրամ	2022թ.	2021թ.
Ընթացիկ հաշիվներ	53,512	57,070
ՀՀ ՊԵԿ-ում միասնական հաշիվ	550	279
	54,062	57,349

Հիմնադրամի ենթարկվածությունը վարկային ռիսկին բացահայտված է ծանոթագրություն 12-ում:

10 Ծնորհներ

ՊՈՑ ՀՀ դրամ	2022թ.	2021թ.
Եկամուտներին վերաբերող շնորհներ	20,888	20,853
Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ	-	10
	20,888	20,863

11 Կրեդիտորական պարտքեր

ՊՈՑ ՀՀ դրամ	2022թ.	2021թ.
Աշխատակիցներին հատուցումների գծով	671	963
Պետական բյուջեին	502	-
Ստացված ծառայությունների և նյութերի գծով	11	-

'000 ՀՀ դրամ	2022թ.	2021թ.
	1,184	963

Հիմնադրամի ենթարկվածությունը իրացվելիության ռիսկին բացահայտված է ծանոթագրություն 12-ում:

12 Ֆինանսական գործիքներ և ռիսկերի կառավարում

(ա) Ամփոփ ներկայացում

Ֆինանսական գործիքներն օգտագործելիս Հիմնադրամը ենթարկվում է հետևյալ ռիսկերի.

- վարկային ռիսկ,
- իրացվելիության ռիսկ,
- շուկայական ռիսկ:

Սույն ծանոթագրությունում ներկայացված է տեղեկատվություն վերը նշված յուրաքանչյուր ռիսկին Հիմնադրամի ենթարկվածության մասին, ինչպես նաև ռիսկերի չափման և կառավարման հետ կապված Հիմնադրամի նպատակները, քաղաքականությունը և գործընթացները: Հետագա քանակական բացահայտումները ներառված են սույն ֆինանսական հաշվետվություններում:

(բ) Ռիսկերի կառավարման հիմունքներ

Ղեկավարությունը պատասխանատվություն է կրում Հիմնադրամի ռիսկերի կառավարման համակարգի ներդրման, ինչպես նաև հետագա փոփոխման համար: Ղեկավարությունը չի ստեղծել վերահսկող ֆորմալ մարմին, որը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման համար, սակայն գոյություն ունի ռիսկերի կառավարման որոշակի քաղաքականություն, որը նպատակ ունի ապահովել երկարաժամկետ հատվածում Հիմնադրամի կենսունակությունը և գործունեության առավելագույն արդյունավետությունը: Հիմնադրամի տնօրենը պատասխանատու է Հիմնադրամի ռիսկերի կառավարման քաղականության մշակման և վերահսկման համար:

(գ) Վարկային ռիսկ

Վարկային ռիսկը ֆինանսական վնաս կրելու Հիմնադրամի ռիսկն է, եթե գնորդը կամ ֆինանսական գործիքի կիրառության մյուս կողմը չկարողանա կատարել իր պայմանագրային պարտավորությունները: Այն հիմնականում առաջանում է Հիմնադրամի կողմից դեբիտորական պարտքերի և բանկերում գտնվող ժամկետային ավանդի ու ընթացիկ հաշիվների առնչությամբ:

i. Ընթացիկ հաշիվներ

Հիմնադրամը ենթարկվում է վարկային ռիսկի բանկերում ներդրված ընթացիկ հաշիվների և դրանց գծով հաշվեգրված, բայց չվճարված տոկոսագումարների առնչությամբ:

Ենթարկվածությունը վարկային ռիսկին

Ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը ներկայացնում է առավելագույն ենթարկվածությունը վարկային ռիսկին: Ստորև ներկայացված է վարկային ռիսկին առավելագույն ենթարկվածությունը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

'000 ՀՀ դրամ	Հաշվեկշռային արժեք	
	2022թ.	2021թ.
Ընթացիկ հաշիվներ	53,512	57,070
ՀՀ ՊԵԿ-ում միասնական հաշիվ	550	279
	54,062	57,349

(գ) Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը ենթադրում է, որ Հիմնադրամը կունենա դժվարություններ՝ իր ֆինանսական պարտավորությունների հետ կապված պարտականությունները կատարելիս, որոնց մարումը պահանջում է դրամական միջոցների կամ մեկ այլ ֆինանսական ակտիվի տրամադրում: Հիմնադրամի կողմից իրացվելիության ռիսկի կառավարման մոտեցումն է մշտապես ապահովել հնարավորինս բավարար իրացվելիություն պահանջվող ժամկետներում պարտավորությունները մարելու համար՝ թե սովորական, թե արտասովոր պայմաններում՝ առանց անընդունելի վնասների հանգեցնելու կամ Հիմնադրամի համբավը վտանգի ենթարկելու:

Հիմնադրամը պետական մարմնից դրամաշնորհ ստանալիս կազմում է ծախսերի նախահաշիվ, որն օգնում է կանխատեսել դրամական հոսքերի պահանջները և օպիմալացնել վճարումները:

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Հիմնադրամը ֆինանսական պարտավորություններ չունի:

(դ) Ծուկայական ռիսկ

Ծուկայական ռիսկերը շուկայական գների, օրինակ, արտարժույթի, փոփոխության հետևանքով Հիմնադրամի եկամուտների կամ դրա ակտիվների արժեքի վրա հնարավոր ազդեցության ռիսկերն են: Ծուկայական ռիսկի կառավարման նպատակը ռիսկի այնպիսի կառավարումն ու վերահսկումն է, որը թույլ կտա պահպանել ընդունելի սահմաններում այս ռիսկին ենթարկվածության աստիճանը՝ միաժամանակ ապահովելով ռիսկի դիմաց եկամտաբերության օպտիմալացումը:

Հաշվետու ժամանակաշրջանում Հիմնադրամը չի իրականացրել արտարժույթով գործարքներ:

13 Պայմանական դեպքեր և պարտավորվածություններ

(ա) Ապահովագրություն

Հայաստանի Հանրապետությունում ապահովագրական համակարգը զարգացման փուլում է, և ապահովագրության շատ տեսակներ, որոնք լայնորեն տարածված են մյուս երկրներում, դեռևս չեն կիրառվում Հայաստանում: Հիմնադրամն չի ապահովագրել իր գույքը կամ երրորդ կողմի պատասխանատվությունը գույքի և շրջակա միջավայրի նկատմամբ, որոնք կարող են առաջանալ պատահարներից կամ Հիմնադրամի գործունեությունից: Մինչ Հիմնադրամի կողմից համարժեք ապահովագրական ծածկույթ ձեռք բերելը, գոյություն ունի ռիսկ, որ որոշ ակտիվների կորուստը կամ ոչնչացումը կարող է անբարենպաստ էական ազդեցություն ունենալ Հիմնադրամի գործառնությունների և ֆինանսական վիճակի վրա:

(բ) Դատական վեճեր

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, Հիմնադրամը ներգրավված չէ որևէ նշանակալի դատական գործերում և հայցերում:

(գ) Հարկային օրենսդրության հակասություններ և երկիմաստություններ

Հայաստանի Հանրապետության հարկային համակարգը համեմատաբար նոր է և բնորոշվում է օրենսդրության, ոլորտը կարգավորող ՀՀ կառավարության որոշումների, պաշտոնական պարզաբանումների և այլ իրավական ակտերի հաճախակի փոփոխություններով, որոնք հաճախ հստակ չեն, հակասական են և տարբեր մեկնաբանությունների և տարբերությունների առարկա են: Հարկային վարչարարությունն իրականացվում է տարբեր պետական և համայնքային մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են կիրառել խիստ տույժեր և տուգանքներ:

Այս փաստերը Հայաստանում, այլ երկրների համեմատությամբ, կարող են ավելի մեծ և էական հարկային ռիսկեր առաջացնել: Դեկլարությունը գտնում է, որ իր հարկային պարտավորությունները գնահատել է ՀՀ հարկային օրենսդրության՝ իր մեկնաբանությունների հիման վրա: Այնուամենայնիվ, համապատասխան իրավասու

մարմինները կարող են ունենալ այլ մեկնաբանություններ, և հետևանքները կարող են լինել էական այս համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների համար, եթե իրավասու մարմիններին հաջողվի գործադրել իրենց մեկնաբանությունները:

14 Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

(ա) Վերահսկողություն

Հիմնադրամի վերջնական վերահսկող կողմ է հանդիսանում հոգաբարձուների խորհուրդը, որը նախագահում է պարոն Աշոտ Սաղյանը (ՀՀ գիտությունների ազգային ակադեմիայի նախագահ):

(բ) Գործարքներ ղեկավարության հետ

i. Ղեկավարության վարձատրություն

Ստորև ներկայացված է ղեկավար անձնակազմի վարձատրությունը, որը ներառված է վարչական ծախսերի մեջ (ծանոթագրություն 5):

՝000 ՀՀ դրամ	2022թ.	2021թ.
Տնօրեն	3,556	3,279
	3,556	3,279

(բ) Գործարքներ ՀՀ գիտությունների ազգային ակադեմիայի հետ

՝000 ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2022թ.	31 դեկտեմբերի 2021թ.	2022թ.	2021թ.
	Գործարքի մնացորդ	Գործարքի մնացորդ	Գործարքի արժեք	Գործարքի արժեք
Ստացված դրամաշնորհ	20,888	20,266	23,910	20,862
Գիտական թեմաների և գրքերի տպագրության ֆինանսավորում	3,520	-	4,752	3,612
Ծառայությունների ստացում	12	-	807	1,679
Այլ օժանդակություն	-	-	-	5,276
	24,743	20,266	31,809	31,429

15 Հաշվետու ժամանակաշրջանից հետո տեղի ունեցող դեպքեր

2022 թվականի հունվար-մարտ ամիսներին Հիմնադրամը ստացել է 9,422 հազար դրամ ՀՀ գիտությունների ազգային ակադեմիայից դրամաշնորհ: